RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DEPOT LEGAL
ENREGISTRÉ LE 28 AOUT 1928

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hôtels, restaurants, cafés, bars, spectacles, commerces, industrie, banques, assurances, agences de voyages, etc.	Autres villes du Tonkin et du Laos	Cochinchine, Cambodge, Annam, Kouang-Tchéou-Wan	Hong-Kong et Chine	Pays du Pacifique français	Pays étrangers
Một năm	6$00	6$00	6$00	6$00	6$00	12$00
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1215

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel . . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Ngày khai trường sắp đến

(Tiếp theo)

Cha mẹ quả quyết cho con ra trường học đã đành. Bây giờ còn một điều ta muốn nói. Là đối với việc học của trẻ, cũng như đối với hết thảy mọi việc khác, ta chớ nên chỉ có cái lòng háo-hức một lúc đầu, rồi chẳng bao lâu đã ra chiều chênh mảng không-nhìn gì đến nữa hay bỏ bễ ngay tức thì. Không, cha mẹ có con cho ra trường học, không phải chỉ để cho nó đi năm quan năm bữa, nửa tháng, cứ a, b với b, a mãi chán-tai, chừa chi đã vội bảo không ăn thua gì mà rút ngay nó về. Hoặc cũng không phải khi mới thấy nó đọc được quốc-ngữ, đã cho nó là học hết chữ ông thầy quốc-ngữ mà kịp bảo ngay nó rằng thôi. Sự học đâu chóng có kết quả như thế! Sự học đâu mau được thành tựu như thế! A, b, b, a, lúc đầu nghe rứt lạ tai, nhưng ấy có b, a, a, b mới có cái cọc vin mà noi dần mãi lên; a, b tức như mấy nét: ngang, sổ, phẩy, mác của chữ Hán mà chính là cái nền của chữ quốc-ngữ, chữ tây bây giờ. — Quốc ngữ được dược, viết được kể đã là giỏi, nhưng ấy quốc-ngữ mới chỉ là cái cột chỏ nào đã có binh, quốc-ngữ mới chỉ là tre, nứa, rơm, lá, chớ nào đã thành gian thành chái, thành mái, thành nền, dựng thành cái nhà cho ta ở? Quốc-ngữ chẳng qua là cái đồ dùng để mà học, học luân lý, văn-chương, học địa-dư, lịch-sử, học toán-pháp, cách-trí, học cho hiểu sự vật, tinh nghĩa lý bằng quốc ngữ. Vậy mới học được năm, ba tháng, sao đã gọi là học! Cái học bây giờ; dù không phải thập niên-đăng-hỏa, hay kéo dài luôn mãi, lấy sự thi đỗ làm mục-đích, thì cái học bây giờ cũng có niên hạn rõ ràng, ít ra năm bảy năm, lớp nào lớp ấy đã có chương-trình nhất định, chương-trình ấy Chính-phủ đã trù nghĩ vừa tầm sức lực, trí não đứa trẻ, học thêm có, ôn lại có, thực là *tuần tuần thiệu dụ, ân cần tri tân*, rất hợp với khoa giáo-dục cả đời xưa, đời nay. Vậy cho con đi học, ta chớ cầu thả bảo ông thầy quốc-ngữ đã hết chữ, như con ta dự vào học *sinh nhai tri chí*; ta cũng chớ hấp tấp cho quốc-ngữ đọc được, viết được thì là xong, khác nào như thể trong một chớp mắt mà từ đầu giờ dần đã đến ngay cuối giờ dậu. Không, học hành cũng vậy mà làm gì cũng vậy, con Tạo không có dụng cái kẻ nhảy cóc bao giờ; phải tuần tự như tiến, phải chắc chắn mười mươi không sót một tí nào mới được. Hiện nay ở các trường học yêu lược như quê ta, học hạn ít nhất là *ba năm*, cha mẹ đã có con cho đi học, thì ít ra cũng phải bắt nó theo đuổi học cho mãn cái khóa ba năm ấy. Hết trọn ba năm ta hãy cho nó về. Nó về bây giờ, dù nó chẳng giật được giải thưởng kia gì, dù nó chẳng đỗ nên ông Cao ông Thập gì, nhưng nếu ở trường học nó chịu hết sức học, thì những tri thức nó đã dung hòa, may có phần cũng giúp cho nó được ích lợi về sau cho chính thân nó, cho họ hàng nó và rồi lần lần đến cái nước Nam nhà ta nữa. Vì nếu bao nhiêu trẻ nước Nam đều được bước chân ở trường học Nam ra cả, không còn một: đứa nào *dốt đặc cán mai*, *rằng như tượng gỗ* thì dân nước Nam chẳng đã là văn-minh tiến bộ lắm rồi ư.

Trong ba năm học, cha mẹ lại nên bắt con ngày ngày phải đi học cho đủ mặt, buổi buổi phải vào lớp cho đúng giờ. Mỗi tuần lễ đã nghỉ ngày chủ-nhật, lại nghỉ ngày thứ năm, kể ngày nghỉ đã là nhiều lắm rồi. Vậy ta chớ nên hoặc thấy giời mới hơi đỡ hạt mưa hay tiết đông mới hơi lạnh lẽo, hoặc có ông bạn xa đến chơi nơi rượu, hay đến mùa gặt hái công việc bộn bề, hoặc trong họ có cái giỗ đứt, lăng giềng có đám ma to, người đình lễ sóc vọng, trên chùa lập đàn làm chay... cứ hơi một tí gì, cũng gấp nên một cái cớ, nuông con cho nó lêu-lổng chơi bời bắt con đẻ sai khiến-cho phí chỉ, mà rồi sự học của nó thành buổi được, buổi còi, buổi có, buổi không, rút cục lại học chẳng ăn thua gì, rồi lại còn đổ tội cho ông thầy lười biếng. Vì ta nên nhận rằng: Cách học bây giờ không phải như học chữ Hán xưa, mỗi đứa trẻ riêng một quyển sách, dù có nghỉ làm ba bữa, lúc dần học, ông thầy lại dạy kể luôn vào thành sự học vẫn được liên tiếp, không phải đứt khúc. Chớ như bây giờ, mỗi lớp học hay mỗi phân lớp, bao nhiêu trẻ ở-sĩ cùng học một sách, một bài, nếu một đứa nghỉ một buổi nào, là mất bẵn buổi ấy, ông thầy không đủ thời-giờ đâu mà cắt công dạy trở lại riêng cho một mình nó để bao nhiêu trẻ khác có phần thiệt hại vào đấy. Ta nên hiểu cách học ngày nay là học đọ từng giờ từng phút, giờ nào học khóa gì đã liệt rõ trên biểu, không thể suy vì được, không bao học một đó rồi thôi, thôi rồi lại đến học. Học-trò phải một phép theo qui-cũ trường học, chớ trường học không đòi nào lại theo cái ý muốn kỳ-quái của học-trò. Sự học bao giờ cũng lấy hai chữ *cẩn cẩn* làm chỗi.

Tóm lại, bài này ta xin nhắc: cha mẹ có con đến tuổi nên kíp cho chúng nó ra trường học; — bắt chúng nó theo đuổi cho kỳ mãn cái hạn ít ra là ba năm; — và trong ba năm ấy phải dốc lòng trông nom chúng nó đi học cho chuyên cần.

Nếu quả được như lời ta sở nguyện, thì trường học Yên-lược lo chi đến nỗi vắng-vẻ, chẳng sợ nhà trường lại phải mở cửa rộng thêm hay đặt thêm nhiều trường khác; thì sự học ở nhà quê lo gì không chinh đốn, chẳng bao lâu mà có cơ thịnh-vượng nọi lên cho bằng những trường rất thịnh-vượng ở các nơi đô-hội, thành-thị bây giờ.

N. Ô. N.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 25 Août 1923

Tại phiên Maroc của Tây-ban-nha

Tin Malaga. — Mấy đội bộ lính đem đi Maroc phần nghiều, giết một viên quan võ, 18 người phải bắt. Còn những người khác đã xuống tàu.

Thủ tướng Nhật-tự thỉ

M. Kato thủ-tướng nước Nhật tạ thế.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 Août 1923

Mấy lời của quan Poincaré

Trong bài diễn-văn của quan Poincaré đọc tại lễ khánh-thành kỷ-niệm-đài ở Chassey (Meuse), ngài có nói giá thử nước Đức được chiến-thắng thì việc thiên-hạ ra làm sao. Ngài có nói: Giá thử nước Đức đắc-thắng, thì toàn Âu-châu sẽ phải vào vòng nô-lệ, nước Đức sẽ trở nên chủ-nông cả thế-giới, cả nhân-loại. Nếu Đồng-minh không đồng tâm hiệp lực với nhau, nếu các hàng tướng sĩ không khẳng khái can-đảm, thì cuộc đời đã xoay ra thế rồi đấy. Như nay ta yêu-cầu nước Đức thi-hành tờ hòa-ngị, ta đứng một cái thái-độ rất là khoan dung, người Pháp lấm người cho là khoan dung thái quá. Nước Đức đã không phải giã binh phi cho ta, chỉ phải tu phục lại những nơi họ hủy hoại, và bồi-thường những sự tổn hại họ gây nên mà thôi. Như vậy lấy gì làm nặng. Quan Poincaré có nhắc lại những khoản phi-tổn của nước Pháp phải chịu sau cuộc chiến-tranh năm 1870 mà nước Pháp lại phải mất hai tỉnh nữa.

Ngài lại nói: Sau trận 1870 nước Pháp trả tính được đủ các khoản phí tổn, chỉnh-đốn nền tài-chính và in phục lại các dụng cụ trong nước. Nước Pháp chịu khó làm lụng cho trong nước lại được thịnh vượng phát đạt. Nay nước Đức cũng có thể làm như nước Pháp sau trận 1870. Nếu nước Đức không chịu làm thì ta lại lấy của người Đức đọa nước Pháp lấy gì: « Giá thử ta, không có thì ta cứ lấy gì đấy » mà thi-hành đối với người Đức vậy.

Trong một bài diễn-văn của quan Poincaré đọc trong khi đặt một cái biển kỷ-niệm các cảo đội tiên-phong Hoa-kỳ tới mặt trận, ngài có ca-ngợi lòng nhân-đạo, cái nghị-lực của các hàng tướng sĩ Hoa-kỳ. Ngài có nói Dân nghị-viện Hoa-kỳ không ưng chuẩn tờ hòa nghị Versailles, song đại-đa số quốc-dân Hoa-kỳ cho là tự chiếm lấy của bảo-chứng là một việc chánh đáng. Sau ngài kết-luận rằng muốn cho thiên-hạ giúp mình, thì điều trước-tiên là phải tự giúp lấy mình đã. Vì cái ý-tưởng ấy, nên ta đến đồng quân trong hạt sông Rhur. Có như có việc xảy ra trước kia, cho việc xảy ra từ đây đến giờ, thực chứng rằng việc ta làm là phải.

Việc trong hạt trú Bình

Tin Dusseldorf. — Đại-nhưng Degoutte có nghị định bắt rằng nhà ngân-hàng phải yết giá hối đoái của đồng mark đối với tiền-tệ nước Bỉ, và nước Pháp.

Tại Essen, các quân Pháp lại chiếm một số tiền là 7 triệu triệu mark, là tiền người Đức dùng để giả nên người làm nông-sản, và 87 triệu triệu marks bằng giấy bạc của các thành-phố.

Dư-luận Hoa-kỳ đối với việc trú-binh

Đại-tá Hoa-kỳ Alvin Owsley đi qua Londres có nói với một nhà báo nước Anh rằng: cuộc binh-gia Hoa-kỳ liệu đồng-tình với nước Pháp và nước Bỉ về việc đóng quân trong hạt sông Rhur, vì Đồng-minh chỉ có cách ấy để bắt nước Đức nộp bồi khoản.

Đại-tá Owsley sẽ đi Bruxelles để dự cuộc hội nghị cơ-mật của chiến binh Đồng-minh.

MỘT BỘ XƯƠNG NGƯỜI ĐÃ 4.000 NĂM

Ở Eileenton, tận Orough, một người thợ trong khi làm nhà đã được một bộ xương người chừng độ 4.000 năm nay.

Xét kỹ những cái răng thì biết rằng đó là một bộ xương một đứa trẻ 12 tuổi.

Một nhà bác-học nói rằng xem những dấu tích thì biết rằng đó là một cái mả xây từ đồng-khi-thời đại, có lẽ cũng xây đồng thời với cái mả của Ai-cập Tu-ank-Amon chăng?

Tin Trung-hoa

Ngày 20 Août 1923

Hương-cảng đặc-điện

Tại Hương-cảng có báo to: Ngày hôm qua Tôn đại-nguyên soái lại đi sang Đông giang.

Tin Tây sơn

Hàng-binh-Kỳ, Vương đọc-Chi, Cao-lãng-Uất và Ngô-đọa-Lân rủ nhau đi chơi Tây-sơn, lại có đem theo một người chỉnh-nhân tên gọi là Thượng-tiêu-Vân cùng đi.

Nghị-viện khai hội

Tham-nghị-viện khai hội, được 82 người đến họp, chúng nghị-viện khai hội, được 241 người đến họp. Trong khi khai hội, viên chủ tọa tuyên đọc lời, việc quan-thống nước hộ.

Tin Vương-khắc-Mẫn

Cao-lãng-Uất và Ngô-đọa-Lân vừa rồi sang Tây-sơn, có vào yết-kiến Vương khắc-Mẫn, khuyên nên nhận chức.

Tin Tế-nhiếp-Nguyên

Tế-nhiếp-Nguyên đã sai người đến bình-công-xưởng tại Công-huyện Tinh-hóa sáng tạo, để sắp đem đi.

Tài chính tổng-trưởng

Đảng Tiêu-tân quyết định cử Trương-Hồ làm tài-chính tổng-trưởng, nhưng Trương còn ngần-ngừ chưa quyết. Vậy rồi đã phân-định cho Ngô-hội Phụ cầm cờ và xin hoãn.

Vấn đề tài-chính

Bọn Vương-dự-Chi và Hàng-bình-Kỳ vẫn muốn cho Vương-khắc-Mẫn làm tài-chính tổng-trưởng, mà bọn Tào-Nhuệ và Biên-thì-Tiêu thì muốn đem Trương-Hồ thay Vương. Hai đảng xung đột nhau rất kịch liệt.

Ngày 21 Août 1923

Hương-cảng đặc-điện

Điện-quốc giao chiến lần thứ ba nay lại chiến được Nam-hùng. Có tin-vắng liên-quan đã chiếm được Biên-sơn.

Vấn-đề tuyển-cử

Các chính-đoàn nói với Cao-lãng-Uất rằng nếu tuyển-cử, bọn mà đe Ngô-chánh Lâm sẽ gia tội thì nên sự tuyển không chịu đâu biểu.

Tin Trường-Hồ

Trương-Hồ từ khi có bọn Vương-thừa-Mẫn khuyên bảo nên nhận chức tài-chính tổng-trưởng thì đã hẹn ngày để quyết-định.

Tin Nhan-huệ-Khánh

Tào Côn rủ Lục-Cẩm đến Bảo-kích mời Nhan-huệ-Khánh làm tài-chính ủy-viên hội-trưởng. Nhan nói đợi thì chờ tài-chính-bộ có người nhận trước-nhiệm, bấy giờ sẽ xin nhận chức, nếu không thì nhận chức cũng vô ích.

MỘT THỨ HOA KHÔNG-LỒ

Vườn Thảo-mộc ở Londres mới tiếp được ở Sumatra gửi đến cho một thứ hoa rất lạ.

Một người đàng đo thắng tay mới với đến đầu cái trụ ở giữa hoa, mà hai cánh tay ôm mới hết một vòng cái đài hoa, vùng ra như một cái thống thực lớn vậy.

Cánh hoa sắc vàng như nhị bò. Thực là một thứ hoa to nhất thế giới. Song chỉ hiềm rằng cái mùi hoa không thơm, người bình như mùi cá thối trộn lẫn ý vị đường nhảy vậy.

MỘT CHIẾC TÀU LỚN NHẤT THẾ-GIỚI

Trong 19 cái tàu ở New York đi Âu-châu mới rồi, có hai chiếc mới vượt Đại-tây-dương lần này là lần thứ nhất. Hai chiếc tàu ấy là tàu *Franconia* của công-ty Cunard, và tàu *Manchen* của công-ty Nord Deutscher Lloyd.

Mấy viên đại-biểu của công-ty Nord-Deutscher Lloyd cũng đi tàu *Manchen* có nói: Tin đồn rằng Công-ty Shipping Board Hoa-kỳ và các nhà chủ tàu nước Đức có họp-đồng với nhau về việc đóng cho công-ty Shipping Board một chiếc tàu lớn như kiểu tàu Léviathan là một tin đồn sai.

M. Stapelfeldt, chủ-nhiệm công-ty Nord Deutscher Lloyd có nói với các nhà báo rằng từ nay đến cuối năm 1924 thì công-ty của ông sẽ đóng xong ba chiếc tàu rất lớn.

Ta cũng nên nhắc lại rằng tàu Léviathan dài 950 pieds 7 pouces, nghĩa là gần được 330 thước, rộng 100 pieds 6 pouces, nghĩa là 30 thước. Tải-lượng là 60.700 tấn. Động-lực được 66.000 mã lực, Thực là một chiếc tàu to nhất thế-giới.

ĐI XE ĐẠP VÒNG THẾ-GIỚI

Một nhà thể thao có tiếng nước Ha-lan tên là Grant định đi vòng quanh thế-giới bằng xe đạp mới rồi Moscou. Từ đây ông định đi Tây-bá-lợi-á, Ba tư, Ấn-độ, Trung-hoa, Nhật-bản.

DÙNG QUANG-TUYẾN X ĐỂ XÉT LOÀI TRAI CÓ HẠT CHÂU HAY KHÔNG

Những người làm nghề trai kéo đáy, chỉ biết một cách bừa con trai ra mà tìm hạt châu. Lấy khoa học mà xét ra, cách ấy thật là dại: vì bừa trai ra mà không có châu, thì không những là mất toi một mạng con trai mà lại khiến cho con trai nào sắp có hạt châu, cũng không bao giờ kết thành được nữa. Bây giờ muốn chữa cái cách ấy, thì chỉ dùng quang-tuyến X để xét thì hay hơn cả.

Dân dụng ra pháp ấy là người Đại-pháp tên là Raphael Dubois; nhưng mà ông làm cũng chưa hoàn-toàn, đến năm 1919, một người Hoa-kỳ mới làm xong việc ấy. Pháp-ấy vốn cũng không khó, nhưng giá sử mấy năm nay điện học không tiến-bộ mà sửa quang-tuyến X không được mạnh thêm, thì vỏ trai dày quá, quang-tuyến X sẽ cũng không thấu được.

Cứ theo lời của những người đã sành nghề ấy, thì những con trai ở Ceylan và Venezuelas dầu mỏng vỏ, dùng quang-tuyến soi vào thì trông thấy hết; còn các thứ trai khác vỏ dày thì chỉ thấy được hạt châu lớn mà thôi. Nhưng mà thế cũng không nghĩ, người làm nghề tìm hạt trai, lại cốt muốn thấy cả những con trai được toàn hảo, dù nhỏ hay lớn, cũng vẫn lợi hơn.

HÀI ĐÀM

Hãy nói chữ nho.

Anh chàng kia quen miệng nói phét nho, nhưng thường không hiểu hết nghĩa, nên hay dùng lầm.

Một hôm anh ta thấy một bà có cái đầu đẹp và cái đuôi gà xích xắn, khen ngay rằng:

— Bẩn-tăng trông bà thật là: *Cửu đầu phụng vĩ*.

Bị bà kia mắng đáo để và giải nghĩa rõ ràng câu chữ nho ấy cho anh ta nghe. Anh ta bèn xin lỗi:

— Thưa bà quả là *Bẩn-tăng* lắm. Xin thề rằng nếu *bẩn-tăng* có ý bậy bà là người thì trời lại *bẩn tăng thập-tử nhất sinh*, nghĩa là để mười con chỉ sống một!

Sơn phong

Cuộc thi thơ

Của Nữ-sư-Quang sáng-lập

Thơ thi

DXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ uy nghi cõi Nhật-Nàng.
Mét bát Hàng-vương tô-điểm mãi,
Ngọn đèn Hòn-đề sáng soi chàng.
Khói hương tôn-giáo còn thơm ngát,
Mạch nước kinh quyền vẫn trắng trong.
Tạc tấm đan thành, lòng cổ-quốc,
Bốn mùa chiêm-ngưỡng một trời đông.

DXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Học, bốn triều Lạm đạo vẫn sáng.
Muôn thuở Đề-vương cơ-chỉ cả,
Một năm Giáo-tử khéo lòng chung.
Nghiêm lồng Nhị Thủy gương khoa phủ,
Bát ảnh Nàng-sơn nghiệp bút hùng.
Phảng-phất rừng nho hồn quốc-túy,
Miếu đường ghi để với non sông.

Lý-thái-Tiến
16, Route de Sinh-từ, Hanoi

DXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo như in cõi Lạc-hồng.
Gốc Lý nghìn thu hoa vẫn nở,
Rừng nho muôn đặm quả còn đông.
Mưa nhuần phía bắc hồn sinh tộc,
Móc thấm miền nam quê trở bông.
Phảng phất miền xưa phong cảnh mới,
Ơn trên đáp đổi lại pan-Trông.

Lý-thái-Kỳ
20, Route de Sinh-từ, Hanoi

DXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây là quốc-tủy chung.
Lý thánh giới truyền gương giáo-hóa,
Trần triều tô-điểm dấu nho-phong.
Lê thành rộng mở nền tân-lý,
Nguyễn thất cao xây bậc kính sùng;
Luống nỗi mưa Âu cùng gió Á,
Bóng thiêu bao cũng một tình trông.

Lý-thái-Kỳ
20, Route de Sinh-từ, Hanoi

DXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu lồn-nghiêm ngàng kính trông.
Phá-mê vẻ soi làn nước Bắc,
Cao-hiền đạo với ngọn non Nùng.
Đột on thi lễ tôi bia đứ,
Vững mối di-luân cột trụ đồng.
Tang-hải bao phen dòng lệ-hải,
Cung-trường muôn nhận nghĩ trọng.

Nguyễn-trọng-Hiệp
Résidence Supérieure, Hanoi

DXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ y-nhiên vẻ Nhị-Nàng.
Chín nhận tường xây cao chót vót,
Ba lần cửa mở rộng mênh-mông.
Văn-minh quê nước phân Âu, Á,
Giáo dục con nguyên dân Lạc-hồng.
Vật đổi sao dời chừng mấy độ,
Một tòa văn đối với non sông.

Nguyễn-văn-Mai
17, Route des Cipayes, Hanoi

DXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miễn nỡ nào ai hỏi chẳng ông ?
Bà hải mênh mông dòng đạo-mạch,
Cang thường rực-rỡ nề hoa-phong.
Bằng vàng bia đá đồn kim cổ,
Nước biếc non xanh dấu Lạc-hồng.
Trải mấy tang thương trơ tuế nguyệt,
Khoá-văn sáng vặc một trời đông.

Phá-Vinh

17, Rue des Médicaments, Hanoi

DXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đời Lý ghi truyền dấu tứ chung.
Mấy lớp cung tường nền rực rỡ,
Hai hàng bia đá dấy thong dong.
Trong sân cao các màu không nhạt,
Ngoài cửa phương hồ nước vẫn trong
Danh thắng còn ghi danh thắng đó,
Khắp trong học-giới kính thờ chàng.

Quan-tấn Tự

Đường Yên-phụ, Hanoi

DXXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đường cảnh xa gần bốn phía trông.
Nọ các Khuê-văn giảng giờ lộng,
Kia cung Khải chính khói hương nồng
Hai hàng bia đá ghi khoa-bảng,
Một mạch thư-hương dấu đạo-hồng
Đời Lý xây nên danh thắng đó,
Khắp trong học-giới phải tôn sùng.

DXXX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Kia các Khuê-văn một lối thông.
Văn-thành cung tường nền chói mắt,
Văn-hiến ghi tạc đá in lòng.
Văn-tinh sáng tỏa miền Nam Việt,
Văn-hiến danh lừng đất Á đông.
Đương buổi văn minh ngày mở rộng,
Xa gần càng nức tiếng văn-phong.

Quản-xoan-Dần

Làng Nghĩa đàng, Hanoi

DXXXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Danh thắng đâu bằng miếu Giám không.
Nền Lý bảm-sum cây cỏ rợp,
Bia Lê mở tỏ dạ rêu phong.
Thị-thành đã nhuộm màu Âu-Mỹ.
Văn hiến còn thơm nước Lạc-Hồng,
Cao-hứng cung tường dòng đạo-mạch,
Trên sông Nhị thấy dấu non Nùng.

DXXXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long
Cỏ-miếu xây nên đã mấy đông.
Bia bảng Trần Lê cơ-chỉ Lý.
Uy-nghi Châu Lỗ nước non Hồng.
Mành gương soi-dấu in làn Nhị,
Vững cột cương-thường ngất đỉnh Nùng.
Vật đổi sao dời đa viết kể,
Lễ nào còn dấu lửa nương chung.

DXXXIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Đền Giám đây từ Lý phải không ?
Nợ các Khuê văn nền quốc học,
Kia bia tiến-sĩ dấu nho-phong.
Phố hương trải mấy phen dâu bể,
Danh giáo còn riêng chốn Nhị Nùng.
Đượm vẻ cung tường nhang khói tỏa,
Bắc Nam càng đội một trời chung

Đỗ-bá-Tiệp

Làng Đại-gia, Hà-đông

DXXXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Hương lửa gây từ Lý-thánh-tông.
Mấy thuở cung tường mưa gió trải,
Ít nhiều Nàng Nại của người chung.
Cửa thầy đạo-đức khôn lần lửa,
Bia đá văn chương khéo não nùng.
Yết miếu phú-thi nào phận gái,
Thử coi đường luật nhớ hay không ?

Phạm-hữu-Lương

65, Rue des Changeurs, Hanoi

DXXXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Nho-giáo còn ghi nước Lỗ đông.
Đời trải Lý, Lê giường cột dựng,
Trăng soi Chử tử suối nguồn trong.
Treo gương tiền-sĩ bia ghi tạc,
Mở cửa minh-luân xa ngát nồng.
Còn dấu Lạc-hồng còn đạo thánh,
Sông văn sông Nại, đá non Nùng.

Xuân-tảo, Đỗ-khắc-Cung

DXXXVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Trời xuống từ vân đất đắp cung.
Nước Lạc mở mang nền lễ nghĩa,
Rừng Tri phẳng phất vẻ chương phủng.
Thái-hòa khí cả Trung, Nam, Bắc,
Đạo đức trăng thu khoảng Nhị Nùng.
Trên cửa minh-luân hương khói ngát,
Gió văn hây hẩy tạc trần không ?

Xuân-tảo, Văn-nhân-Thượng

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 11 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

Tin Saigon

Nạn xe-lửa.

Hôm 21 Août 1923, khi 4 giờ chiều, một người Khách Quảng-đông, tên là Lê-quang-Viêm, làm mại-bản ở nhà buôn Singer ở Cholon đương nói chuyện với mấy người bạn ở đường Somme, thấy xe-lửa đi qua thì chú ta chui hàng rào ra, rồi nhảy vọt một cái lên toa giữa nhưng xe đương chạy mau, chú ta nhảy không được, có một người minh nắm tay để kéo vào, mà cũng không nổi, chú ta ngã lộn nhào xuống đường sắt. Xe-lửa nghiền lên trên mình, đến khi đứng lại thì chú ta đã chết rồi, ruột lòi ra, bai ống chân đứt ngang, máu mê chảy lai-láng trông ghê quá.

Sở Cảm được tin báo, quan phó-cảm lập tức đem linh tuần cảnh và cả xe chở xác đến, Chở chú Khách ấy về nhà thương để chữa, nhưng không thể cứu được nữa, bèn đem đến nhà xác rồi cho chôn.

VĂN UYỂN

Vịnh đánh cờ

Cờ ba bai nước tính trong tay,
Tôi muốn qua sông trước trận bày.
Tượng đứng chỉ điền phòng pháo vọt
Mã đi lối nhật sợ xe bay.
Sĩ còn nguyện vị tranh lên đó,
Tướng chửa ra cung dễ chiếu ngay.
Đen đỏ đôi bên ai biết thế
Tính mê mấy cuộc tự xưa nay.

Vịnh đánh tổ-tôm

I

Trăm hai đủ cỗ đóng cầm ngồi,
Bắt cái chia phần chẳng đợi mời.
Bài sắp trên tay ăn chóng lắm,
Mồ chưa tới chiếu phỗng ngay rồi.
Thắp nhờ chân-vịt hay nghe sấm,
Lợi được đầu gà muốn bốc trời.
Ai chắc ai cao nhờ vận đỏ,
Chỉ mong bỏ một lại thu mười.

II

Ngang dọc xoay chờ bốc cũng may,
Một hai xem đó hạ liền tay.
Tôm co bạch-định liền bày sẵn,
Lão bỏ mười bồng gặp nước ngay.
Nào biết chực gì, nhơ mở tó,
Có lò gì tính cợ, giữ ăn thầy.
Ù thông mấy vận ai không ghét,
Đứa cánh ăn kim chắc được này.

III

Tài bàn trong hội tổ-tôm ra,
Năm chắp chưa thành lại hợp ba.
Cái mới không khàn còn được chạy,
Con nào dư phỗng chẳng cho hòa.
Dìu đôi nỗi cả, lưng nào thiếu,
Tài sửa trình làng, đếm đã qua.
Cứ số ăn tiền thêm kẻ ngoại,
Ai mà ù đẩy kém gì ta

Lan-đình, Nguyễn-huy-Kỳ.

Vịnh làng Bát tràng

San sát bờ sông một rặng nhà,
Lư-hương rực rỡ Bát-tràng ta.
Sau chửa thấp thoáng mươi lồng cải,
Trước quán um-tùm mấy ngọn đa.
Nghỉ ngát khói lò bay tứ phía,
Lập-lòa lửa đỏ khắp gần xa.
Hãy trông nghệ cũ làng ta đó,
Há chẳng nên dùng nội-hóa a ?

Trần-quảng-Văn

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	29 độ
15 giờ	32 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 28 Août 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 70.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 28 Août 1923* : 3°/, 57.50. — 5·/· 1915 1916 74.65 — 4·/ 1918 62. — 5·/· 1920 91 60. — 6·/. 1920 88.40.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp đến ngày 2 Septembre ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 1er Septembre 1923, chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút.

Tàu *Angers* khởi hành ở Marseille ngày 24 Août đi Đông-pháp.

Tàu *Docteur Pierre Benoit* tới Hondan ngày 28 Août, hồi 4 giờ sáng.

Cuộc hành trình của quan Toàn-quyền Merlin. — Quan Toàn-quyền ở Saigon đi Pnom-penh ngày 21 Août và ngài ở đó cho đến ngày 23. Ngày 24 và 25 thì ngài đi Đề-thiên Đề-thích (Angkor) ngày 26 Août ngài lại về Pnom-penh. Còn chương-trình những ngày sau thì như sau này :

27 Août, Đi Kampot rồi lại về.
28 — Về Saigon
29 — Ở Saigon
1er Septembre. Đi Tân-an, Mỹ tho, và Cần-thơ
2 — Đi Bắc-liêu, Soctrang Saigon
3 — Đi thăm trường máy bay.
4 — Đi thăm nhà Võ-tuyến-điện
5 — Đi Phan-thiết
6 — Đi Dalat
7-8 — Ở lại Dalat
9 — Đi Nha-trang
10 — Đi Qui-nhơn
11 — Đi Tourane
12 — Đi Huế
Từ 13 đến 16 Septembre. Ở lại Huế
17 — Đi Đồng-hới
18 — Đi Vinh
19 — Đi Thanh-hóa
20 — Đến Hanoi

Quan Toàn-quyền Merlin tại Cao-mên. — Ngày 21 Août, quan Toàn-quyền cùng với quan Khâm-sứ Cao-mên có đi xem thành-phố, phố nào cũng kéo cờ lịch-sự. Ngài đến thăm Kinh-tế-viện, nhà thương, nhà hộ-sinh, các nhà trường, viện *Albert Sarraut*. Buổi chiều ngài đến thăm các hoàng-cung rồi đi thăm sở Thí-nghiệm chăn tằm ở Takeo, nhà máy sợi và các nhà máy mới của công-ti dệt sợi Đông-pháp mới dựng xong.

Hồi 20 giờ, ngài đến yết-kiến Sisowath quốc-vương, quốc-vương có đãi yến và mở cuộc khiêu vũ mừng ngài.

Yến xong, quốc-vương cầm ơn quan Toàn-quyền khi mới tới nơi đã có cái hâu-ý đem lời chào của Dân-quốc chính-phủ sang cho ngài, quốc-vương có nhờ quan Toàn-quyền chuyển độ về Dân-quốc chính-phủ cùng quan Thượng-thư thuộc-địa tỏm lòng ân nghĩa của ngài và tấm lòng trung-thành của quốc-dân.

Quốc-vương lại nói rằng dân Cao-mên vẫn có lòng tôn sùng danh dự và kỷ-niệm thì những sự làm ơn không bao giờ quốc-dân quên được, ngày nay nhân dân hoan nghênh quan đại-biểu thay mặt cho nước Pháp một cách nhiệt-thành thì đã tỏ ra những cảm tình đó vậy.

Quan Toàn-quyền cảm ơn quốc-vương về sự nghênh tiếp trân trọng, về những mối cảm tình của Cao-mên đối với nước Pháp, vân vân và ngài nói rằng sẽ hết sức lo cho toàn xứ được thịnh đạt.

Ngày 23 Août quan Toàn quyền đi Đề-thiên Đề-thích và có dừng tại Kong pong-chnang và Siemréap. Bởi tối, khi tới Angkor thì có quan Công-sứ Lambert tỉnh Battambang và quan Đại-lý Siemréap ra nghênh tiếp.

Ngày 24 và 25 ngài đi xem các cung điện và dự hội riêng mở mừng ngài. Ngày 26 Août ngài lại về Pnompenh.

Quan Thống-sứ đi Cao-bằng. — Quan Thống-sứ Monguillot chừng nội tuần-lễ sau thì đi kinh-lược hạt Cao-bằng, vì sự thủy lạo nay đã không lo ngại như trước nữa.

Hội-đồng chính-phủ. — Hội-đồng chính-phủ năm nay sẽ họp tại Hanoi vào khoảng cuối tháng một tây.

Một sở coi về việc báo quán và việc cổ-động. — Nghị-định quan Toàn-quyền ngày 14 Août 1923 có đặt tại phủ Toàn-quyền một chức chánh sở coi về báo quán và việc cổ động. Chức chánh sở ấy thì giao cho quan cai-trị hạng nhất Depuch ngạch thuộc-địa.

Tại phủ Toàn-quyền. — Quan cai-trị Yves Ch. Châtel bổ đi công-sứ Vinh thì nay tạm lưu lại Saigon tây quan Toàn-quyền bổ dụng.

Quan Châtel vẫn là chánh văn-phòng quan cố Toàn-quyền Long, đi thăm hiểm mọi việc, cho nên quan Toàn-quyền mới có ý lưu lại để cùng đi với ngài ra Trung-kỳ và nghe đâu khi tới Vinh thì quan cai-trị Châtel sẽ ở lại nhận chức mới.

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Tin nước và tin đường-sá. — Nước sông cái ngày hôm nay đã xuống đến 9 m 32

Đường số 3 từ Việt-trì đến Phúđoan nay đã đi lại được rồi.

Tại Bắc-ninh. — Ngày 26, nước đã lên, ngày hôm nay lại lên một tấc. Đứng ở trên đường xe lửa, trông sang bên phía Cầu-hộn màu nước trắng xóa, thuyền mảng như lá tre. Cách một con đường xe-lửa mà cảnh tượng trông khác là bao nhiêu.

Tại Việt-trì - Ngày 27 nước ngập vào những phố thấp, ở Việt-trì đã rát ra sông gần hết, còn phải lội bùn mà thôi; trời nắng che vài hôm nữa, cu-li lục-lộ dọn đường lại sạch sẽ như trước. Lần thứ hai này nước đã lên tới 15 m 88 vậy to hơn lần đầu tiên 1m50; to hơn năm 1922 1 m 20, năm 1921 1 m 11, năm 1920 1 m 33, năm 1919 1 m 24, năm 1918 0m 34; và kém năm 1917 có một phần tây.

Nước nói ngập lội như thế người được bình yên cả là mừng rồi, còn nhà cửa ở phố Việt-hưng bị nước đánh đổ xiêu cả.

Công-ty Phạm-văn-Phi CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe ô-tô. — Xem trang thứ tư.

2013

Đường điện-báo Thanh-hóa. — Vì trận-bão ở Thanh-hóa mới rồi mà đường giây thép bị mất đến 60 kilomètres.

Đường điện báo thông tin với miền Nam vì thế mà mắc nghẽn, hiện các thợ thuyền đương chữa riết. Bởi vậy mà điện-tín phải chậm mất mấy hôm.

Tòa án đại-hình. — Chừng đến ngày thứ bảy 8 Septembre hồi 3 giờ, tại Tòa án Hanoi sẽ rát thăm lấy các ông bồi thẩm Tây Nam trong vụ đại-hình thứ ba này.

Annuaire Financier France Extrême Orient — Hiệu Ernest Martin et Cie, tại Paris, Rue Drouet. N° 16, mới xuất bản một quyển sách liệt kê hết cả các hội buôn và các công-ty lớn của người Âu-châu lập ra tại Á-đông, gọi là quyển Annuaire Financier France Extrême Orient « Pháp-quốc cập Viễn-đông Kim-dung niên giám.»

Quyển này thật là có ích cho những nhà tư-bản muốn dụ một phần lợi trong các việc khoáng-trương của các nhà đại lý-tài Tây ở miền Á-đông này.

Phàm các công-ty, các hội, chính-quán tại đâu, những ai đứng trị-sự, vốn liếng bao nhiêu, lệ họp có thể nào, làm ăn cận lai tiến thoái thế nào, kể ra minh bạch lắm.

Người Annam ta có quyền sách đó mà xem cũng bổ ích thêm ra được nhiều điều xác-thực về các cuộc lý-tài của người Âu-châu trong đất mình vậy.

Sách ấy có gởi bán tại :

Société des Imprimeries et Librairies Indochinoises à Saigon.

Imprimerie d'Extrême-Orient à Hanoi.

Tòa Thượng thẩm. — Sáng hôm nay hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Bành hung. — Nguyễn một người chánh-tổng có xin khẩn cái rượng hoang-điền ở làng Vĩ-liệt thuộc tỉnh Bắc-giang đã lâu, Sau có gây việc chỉ-điền xin phép tòa sứ tỉnh thuê viên đạc điền về đạc sở ruộng ấy để họa thành đồ bản. Khi chủ điền đưa mấy thầy ký của viên đạc điền đến đạc thì lũ tên Ng-văn-Thân đến 200 người cầm gậy đến ngăn-trở, sinh sự đánh chủ-điền cùng mấy thầy ký bị thương, đập cả máy đạc và xé cả giấy má rồi trói lại dẫn về đình làng. Đến lúc quan sở tại về xét thì lũ ấy khai rằng thầy chánh-tổng đem người đến chiếm ruộng nên đánh bắt để giải trình. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Ng-văn-Thân, Ng-v-Trung, Ng-v-Ngôi và Trần-văn-Sách là những tên thủ-xướng và nhận được đích mặt mỗi tên bốn tháng tù và bắt phải bồi 100 đồng cho chủ điền. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên Ngôi xuống 2 tháng và y án tù những tên khác và tiền bồi thường.

Mua sắt vụn ăn cắp. — Ng-thị-Cả, 26 tuổi, Ng-thị-Cả, 20 tuổi, Ng-thị-Cả, 30 tuổi và Ng-thị-Tiến bán hàng sắt tham lợi mua những sắt vụn của những tể ăn cắp ở cầu sông Cái hiện đang chữa, phải tòa Trừng-trị Hanoi phạt mỗi tên 50 quan. Quan Chưởng-lý thấy án tòa sơ phạt nhẹ chống án và xin phạt nặng để làm gương cho người khác. Tòa Thượng-thẩm tăng mỗi tên lên 15 ngày tù và 100 quan, nhưng vì chưa can án bao giờ, nên cho tội tù án treo.

Lường đảo. — Vũ-v-Đan thợ giặt phải tòa án Trừng-trị Hanoi phạt 2 tháng tù và 25 quan, được tòa Thượng-thẩm tha vì xét không đủ chứng cớ.

Đốn cải không hợp lệ. — Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Ngô-v-Thanh 8 ngày tù và 100 quan về tội đốn cải không xin phép và không hợp lệ. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Hoàng-đình Mưu 124 f. 20 về tội đốn cải chưa đến tuổi. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tuyển trí-huyện. — Bản-quán tiếp được bài sau này xin cứ ngoài văn đăng báo cho thêm rộng đường dư luận :

Theo như chỉ-dụ của Hoàng-thượng vừa trí thì việc quan-lại ở Bắc-kỳ có nhiều điều sửa đổi.

Cho nên rồi đây các mỗi năm sẽ mở kỳ thi tuyển trí-huyện hạng ba. Các viên thăm-tá ở trường luật ra, các viên thăm-tá các công sở, và các viên thư-ký giáo học có bằng Thành-chung hay Tiền-học sẽ được dự-thi Mỗi năm quan Thống-sứ tại có thể chọn trong các viên chức đã giáp chánh-phó Bảo-hộ được nhiều việc đặc-sắc mà đặc-cách bổ hai người hặc tri huyện hoặc tri phủ. Thế là từ nay thực không có trường nào dạy đi làm quan như trường Hậu-bổ khi xưa nữa.

Tưởng cái cách kén nhân-tài như thế đã hoàn-bị lắm rồi và ta cũng có thể rõ rằng Hoàng-thượng cũng biết cho những các viên chức, tuy không ở bậc Cao-đẳng (cadre supérieur) như là các viên thư-ký hay giáo học bằng Thành-chung hay Tiền-học cũng có thể bổ tri huyện được, nếu cứ thả ra cho các viên ấy cũng thi với các viên thăm-tá kia. Chẳng là một cách trọng nhân-tài đó ru !

Nhưng còn các viên thái-y (médecins), thú-y (vétérinaires), giáo-sư (professeurs) hay cán-sự (agents techniques) như cán-sự công-chính, lâm-chính hay công-chính tốt nghiệp ở các trường Cao-đẳng ra thì không nói gì đến. Hoặc nhà-nước quên hay là các viên ấy không được dự-thi thật.

Các viên ấy phần nhiều đã có bằng Thành-chung hay là tú-tài Pháp, tú-tài bản-xứ trước khi được vào học trường Cao-đẳng, bá lại chẳng được học-lực bằng các viên kia sao !

Và lại ở nước Pháp cũng như ở các nước khác nào có phải cứ các ông tiến sĩ hay cử-nhân biệt khoa mới được cầm quyền trong chính-trị-giới đâu. Một ông kỹ-sư (ingénieur) hay một ông bác-sĩ (docteur en médecine) cũng như một nhà giáo-sư (professeur) thường giữ trọng-chức trong nước được.

Tuy nhiên các viên ấy có làm quan thì kém các viên thăm-tá thật, vì không biết nhiều luật đề để làm việc với người dân ; nhưng mà nếu biết nhờ ở sự cần-giao mà đem các học-thức chuyên-môn lợi-dụng cho dân thì hữu ích biết bao nhiêu !

Vậy các viên thái-y, thú-y, giáo-sư hay cán-sự cũng có thể thành nên những nhà chính-trị giỏi được.

Nên dám mớc ao rằng chánh-phủ sẽ cùng với Nam-triều cũng cho phép các viên ấy được dự-thi như các viên thăm-tá.

Lê-văn-Khang

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2095

Phòng Thương-mại. — Phòng Thương-mại tối hôm nay họp, trong các việc bàn tại kỳ hội-đồng này có :

Việc sửa đổi tại tinh thương-chính : việc cung cấp số tiền quân phí ; việc chở hàng đi qua thẳng đến Hanoi Haiphong ; việc bưu điện ; việc hãng tàu biển vân vân.

Thi thư ký giấy thép. — Kỳ thi thư-ký vào ngạch Điện - báo, đến sáng 30 Août này sẽ mở tại hội Trí-trí, số học-sinh ứng thi được chừng 300 người.

Hết Điện thoại lại đến Điện-báo. — Vừa hôm nào đường Điện-thoại Hanoi Haiphong bị cắt trộm mất 200 thước giây, số mật-thám đã bắt được một đứa nay lại có kẻ cắt giây điện-báo đường Hưng-yên đi Hanoi mất hơn 70 thước ở vào giữa hạt làng Đồng-lý huyện Kim-động.

Ngạch Học-chính. — M. Ngô-v-Minh, giáo học-nạng tư tại trường thực-hành phố Đồ-hữu Vị, nay đổi đi đốc-học trường Lục-bình (Langson).

M. Cao-văn-Khang, giáo-học hạng năm, đổi về trường thực-hành Đồ-hữu-Vị.

M. Ng-hữu-Qui, giáo-học hạng năm ở Nam-định, được nghỉ ba tháng kể từ ngày 1er Septembre 1923 tháng đầu có lương, hai tháng sau nửa lương.

Ngạch thư ký. — Các viên thư ký ngạch tòa Sứ có tên sau này được thăng thưởng :

MM. Ng-v-Bánh, Phạm-như-Xuân, được thăng thư-ký thượng hạng hạng ba.

M. Ng-văn-Ích, Ng-văn-Trung, được thăng thư-ký thượng hạng hạng tư

Đổi quá hôn thiệt. — Chiều hôm qua có ba gian nhà mới làm ở khu đất trống ra phố nhà thương Khách tự nhiên đổ xuống May làm sao lại không việc gì đến người. Tiếc cái khách tiếp giáp đấy cũng gần đổ thì những người ở đó phải dọn đi ngay.

Chủ đấy nhà ấy là Ng-thị-Cải, 48 tuổi, làm cai xe, nhà ở hàng Than số 37.

Tưởng bây giờ ai thuê nhà cũng nên xem xét cẩn thận rồi hãy ở, nhất là những nhà mươi mười hai đồng một tháng trở lại làm gấp để cho thuê chóng lấy tiền thì lại càng nên cẩn thận lắm nữa, vì trong lúc nhà cửa hiếm và đắt, các chủ làm nhà cho thuê thì phần nhiều xem ý chẳng cần tốt xấu gì cả, chỉ cốt cho chóng xong lấy tiền nhiều mà thôi.

Một cái nhà rộng, hai cửa hàng, một lối đi, đủ cả đèn điện và compteur, ở gần chợ Đồng-Xuân muốn bán.

Ai muốn mua xin cứ lại hỏi tại hiệu Phúc-Lợi, số 19, Phố hàng Gạo sẽ có người đưa lại xem và nói giá.

3662 Cần-Cáo.

Mấy chú lăng nhăng. — Bản quán tiếp được bài sau này :

Tối hôm 27 Août, vào khoảng 6 giờ mấy anh em tôi đang ngồi chơi ngoài cửa ở phố hàng Bông, bỗng đương có hai chú Trung-hoa đi hai cái xe đạp đi về phía hàng Mã, nghênh ngang đi bên tay trái, lúc bấy giờ có một cái xe đạp khác của một đứa trẻ con ta đi trở lại, đứa trẻ này đi bên tay phải, nhưng vì hai chú đi bên tay trái nên xe chú đi trước đâm phải xe đứa bé. Hai xe chỉ đập vào nhau mà thôi, chứ không thiệt hại gì cả. Chú kia đã không biết xin lỗi thì chớ lại giở vỗ, sưng bộ đẹp vào bánh xe thằng bé mấy cái, làm hư hỏng xe, gây mất bảy tám cái tay hoa.

Dẫu việc nhỏ mọn đến đâu mặc dầu, thấy việc trái ai là người nhìn cho được, nên chúng tôi có ra khuyên giải chú kia, nói rằng vì tại lối chú đi bên tay trái, chú lại còn lối thôi đành người ta là người làm sao ? Chú ta lại đâm không lên mấy lời thô bỉ. Câu người đứng xem đông lắm ấy đều bảo thằng bé đem xe lên Cầm mà thưa, thì chú lại buông lời thô bỉ lần nữa và nói lên Cầm thì lên Cầm.

Mấy anh em tôi đều theo lên Cầm. Tôi cứ thực mà khai, ông Cầm nghe lời khai của tôi, liền hỏi chú kia có chịu đền không ? Lúc bấy giờ chú ta khác nào như con gà mới cắt tiết, xin đem xe đi chữa đền. Câu chuyện chỉ có thế, nhưng nào đã hết đâu, chú ta lúc đi chữa đền về lại muốn rửa mặt chăng hàng phố, nên chạy phóng xe qua cửa nhà tôi, trông thấy chúng tôi đang ngồi chơi ngoài cửa, lại buông lời đểm dọa.

Được một lúc chú lại đưa mấy chú khác qua cửa nhà tôi mà đểm dọa lần nữa. Chỉ vì lúc ở trên Cầm, ông Cầm không hỏi sản cước chú, nên không biết chú ở đâu, chứ nếu biết rõ cẩn cước chú thì chẳng ai ngại gì mà không lên thưa chú. Xin chú từ nay bớt bộng nhộng đi, và chú nên biết rằng làng mạ và đểm dọa người ta là một tội, không có luật pháp nào dung cả.

Ng. Th.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	27 Août hồi 6 giờ	28 Août hồi 6 giờ	29 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	77.60	77.60	77.30
Yên-bay	29 08	29 00	28 75
Việt-trì	13.08	13.55	13.57
Hanoi	9.70	9.52	9.32
Vạn-yên	6.50	»	6.50
Hòa-bình	5 52	5 50	5 30
Tuyên-quang	5.30	5.08	4 56
Phú-đoan	20.95	20.63	20.13
Phú Yên-bình	1.75	1.60	1.35

Trên sông Thái-bình

	27 Août hồi 6 giờ	28 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	20.54	20.20
Lim	3.60	3.40
Phả Lạng-thương	4.76	4.50
Đáp-cầu	5.22	5.00
Phả-lại	4.07	3.87

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

緣生再
TÁI SINH-DUYÊN

Bộ TÁI-SINH-DUYÊN (sự tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn-đỗ-Mục đích thuật, mới xuất-bản tiền-biên. Giá bán 0 $ 90, tiền cước gởi 0 $ 20. Có gởi bán tại bản quán và các cửa hàng sách.

2083

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

đã từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chắc không ai mấy thứ thuốc vẻ những hình lạ, lắm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tàu Nội các phụng lời chúa phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên mới thể rượu bổ đã từng ngự dùng qua rất hậu, đáng nên gia thưởng, trước lạo phê thì giữ cho qui được phòng chế-công để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

欽此 內閣蓉僉

Rượu này đã bào-chế theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản quán
Giá mỗi quyển . . . 0$50
Tiền cước mỗi quyển . 0,12
Ai ở xa, xin viết thư sẽ cho ông Bùi-xuân-Thăng
61 — 63, Rue du Coton, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội Tri-tri. — Trường-hội « Tri-tri » Haiphong ở phố Đường-cát mới mở thêm một lớp-nhất để dạy những học trò đi thi lấy bằng Sơ-học tốt-nghiệp. và những học-trò đã đỗ tốt-nghiệp rồi học lớp Complémentaire.

Định đến 1er Septembre này, 8 giờ sáng thì khai trường.

Ai muốn cho con vào học, thì bố mẹ hoặc người thay quyền bố mẹ phải làm đơn, đến ông Phạm-cao-Khoanh, 108 Avenue Clémenceau (ex 90 rue de Paris) hay là đến ông Trần-trọng Kim, Avenue Odendhal (phố Đường-cát) mà hỏi.

Học-trò nào đến xin vào học, mà không có chữ kỳ của một ông trong hai ông trên này, thì ông Đốc không nhận.

Hội « Tri tri » Haiphong các bạch.

Tại nhà hát Tây. — Bọn hát của M. Dupuis đã có mấy vai đào hát sang chuyến tàu vừa rồi, định đến ngày thứ năm 30 Août, thứ bảy 1er và ngày chủ-nhật 2 Septembre sẽ khai diễn mấy tích hát rất đặc-biệt.

Hiện nay còn đang soạn in chương trình và các hạng vé, chỉ chừng đến ngày thứ tư này thì xong. Đến hôm lấy ai muốn giữ chỗ ngồi trước nên lại Hôtel du Commerce hay tại rạp hát mà mua vé.

Bắt tử bất lương. — Việc mất trộm ở nhà M. Granier bản-báo đã đăng rồi ở số báo ngày thứ bảy trước, nay lại được tin sở Mật thám xét ra là tên bồi Hoàng-văn-Nạp và tên phu Vũ-văn-Bình làm việc cho ông đồng-mưu lấy. Số bạc mất thật là 708 $ 00, chứ không phải 720 p.

Lấy trộm ống chì. — Người ta vừa bắt được tên Ngô-văn-Tiêm, 34 tuổi, làm phu ở sở S. I. C. E. O tức là sở Hóa-học mà ta thường gọi, lấy trộm hơn mươi thước ống chì, đáng giá đến sáu chục bạc. Sở ấy đã bắt giải tên Tiêm lên sở Mật-thám để chất vấn.

Đá bóng thi. — Đến chủ-nhật 2 Septembre sau hội đá bóng « La Jeunesse Tonkinoise » sẽ ra Hongay đá thi với hội « Baie d'Along » ở ngoài ấy.

Bắt được gian. — Vừa rồi sở IUCI bắt được đứa gian tên là Ng.-văn-Mía, 18 tuổi, chèo đèo, đang đêm lẻn khuất vào địa phận sở ấy nên giao lại sở cảm để xét.

THƯỜNG-TÍN (Hà-đông)

Cải-lương hương-tục. — Xã Văn-hội phủ Thường-tín thuộc về tỉnh Hà-đông hôm 16 ta vừa rồi trong làng có làm lễ kỷ-niệm cải-lương năm thứ tư, ở đình và các tư-gia đều treo đèn, kết lá và kéo cờ. Tối hôm rằm các học-sinh có rước đèn và đọc bài ca chúc mừng ngày kỷ-niệm kỷ nghe rất là êm ái dịu dàng. Các cuộc tiêu-khiển, các trò giải trí đều như mọi năm, thực là một cái cảnh-tượng đáng nên mừng vậy.

Nghe đâu đến nay là hết hạn mở khóa hội-đồng, vậy mong rằng dân làng sẽ lại kén chọn những người cho xứng chức, thì mới khỏi phụ công tổ-chức trong bấy nhiêu lâu.mà sau này mới mong có hiệu-quả hay thì sự vui về còn biết thế nào, chứ không những thế mà thôi vậy.

P.

SƠN-TÂY

Xác trôi. — Bến Sơn-tây mới vớt được cái xác người con gái chừng 20 tuổi, cao 1m.55 không có áo, mặc váy và yếm bằng vải nâu. Khám không thấy thương tích gì mà cũng không biết là người ở đâu, thì sẽ cấm cho phép đem ký táng ở nghĩa địa hội Tây-thiên.

VIỆT-TRÌ

Tin nước. — Báo báo tiếp được tin sau này :

Mới rồi có tin đồn rằng, các đoạn đê Nỏ-lực, Tiêu cái, Vĩnh-quế, Thọ-sơn, Minh-nông, và Lâu-thượng nước tràn qua mặt đê, cao hơn năm tấc tây, tin đó thực là đồn sai, mới nghe ai cũng tưởng huyện Hạc trí chúng tôi thành ra một cái rừng nước nhỏ. Vậy tôi nói rõ việc nước lên và đắp đê ở huyện Hạc-trí chúng tôi, xin nhờ quý báo đăng lên báo-chương cho khỏi nào động lòng dân, chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm.

Số là Việt-trì, Việt-lợi, Thuần-lương, Hạ-giáp, Vĩnh-quế, Lâu-thượng đều về tổng tôi cả, ngày 20 tí Août nước sông lên mau quá đầu mấp mé mặt đê, lúc nào tôi cũng ở luôn trên mặt đê, để đốc dân phu coi giữ, đêm hôm 20 nước tràn qua đường chảy vào dân cư phố Việt-lợi Việt-trì hai ba chỗ, lý dịch hai phố ấy đi báo quan ngay, nhưng quan Huyện còn đóng ở đê Minh-nông, Nỗ-lực, có quan Trợ ra bắt phu đắp giữ, sáng hôm sau quan Huyện và một người thừa-phái đến tận nơi bắt đắp giữ ngay được các chỗ tràn lấy rồi, tiếp đến đê Hạ-giáp, Lâu-thượng và Vĩnh-quế đến sụt và thẩm lậu, quan dân giữ được chu toàn không có chỗ nào tràn được, hiện sở cảm Việt-trì cũng đương bắt phu phố đắp be con chạch chung quanh đồn quan binh và các phố cho bền tốt, sau đến nước lại lên to, cũng không quan ngại nữa, phố Việt-hưng ở liền bờ sông, năm nào nước lên to cũng bị ngập, dân đã quen phải thiên cư và phòng bị trước cả. Đê Thọ sơn Minh-nông, Tiên-cát cũng đắp con chạch giữ được không tràn. Duy một quãng đê Nỗ-lực dài hơn 2 kilomètres mặt đê thấp mà mé trong cũng ngập nước mưa không có chỗ lấy đất, quãng đê ấy đã bị tràn, nhưng tối hôm rồi ra thì dân các làng trong đê không có thiệt hại gì, mà lại có lợi thêm vì dân cư đều ở trên đồi cả, mà đồng điền thì năm nào cũng bị nước vàng trên chảy về ngập, nên chưa cấy hái gì, cứ hết vụ nước mới dám cấy lúa mùa, nước tràn vào thế thì lại được lợi có nước phù-sa, nên không ai ta than gì cả.

Lưu-văn-Trương, chánh-tổng Lâu-thượng Hạc-trì, lái cảo

Số chưa chết. — Một mẹ ở phố Việt-lợi đi tắm hỗ bên cạnh nhà, lội ra xa bỏ hụt chân chìm người còn hở tóc thì có người kép nhà trò ở cạnh nơm thấy cứu vớt được khỏi chết.

HƯNG-YÊN

Làm chay. — Mấy hôm nay hội Hợp-tế đương sửa soạn làm chay siêu độ cho các vong hồn vô thừa nhận và cho các binh-lính Việt-Nam tử trận trong cuộc chiến tranh Âu-châu vừa rồi.

Thuyên-chuyển. — Mới có tin đồn hết vụ nghỉ hè thì M. Đỗ-doãn-Hợp giáo học trường Pháp-Việt sẽ thuyên đi trường Nam-định. Nghe đâu người đến thay M. Hợp là M. Đặng-văn-Mỹ nguyên Đốc-học trường Pháp-Việt tỉnh ta hiện đương tòng sự tại Hà-đông.

Trước khi ông từ giã tỉnh Hưng-yên xin chúc ông càng quý-quyền thượng-lộ bình-an.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 28 Août 1923

Diễn tích

LIỆT PHỤ TUYỆT OAN

Lượng trên sao chẳng xót tình,
Oan ai dồn ải thay hình là oan,
Cuộc đời tan tụ bi hoan,
Khi buồng tiếng khóc lúc vang trận cười.

Tối thứ tư 29 Août 1923

CỦA THIÊN GIÀ ĐỊA

Chữ rằng bần tiện chi giao,
Dưới dày có đất trên cao có giời.
Quan sang gái đẹp ở đời,
Phần ai đỗ biết để hời cho ai.

CÁC PHÁO-TÂY MỚI, BÁN CHIÊU-HÀNG

Bản-hiệu có trữ nhiều thứ pháo-Tây để dùng về các ngày tiệc và hội. Lại có riêng một thứ thuốc xanh đỏ (flamme de Bengale) để các nhà hát dùng cho hợp vệ-sinh vì chế **không có khói khét**, *sáng tỏ, mùi đẹp và cháy chậm,* **để lâu không ướt.**

Các quý-khách ở xa có cần tới thì xin gửi thư về thương-lượng và lấy hóa-giá, sẽ gửi theo tầu thủy hay hóa-xa, không gửi giây thép được.

Xin chiếu-cố.

XUÂN-HÒA, tạp-hóa
99, Phố Hàng Gai, Hanoi.

2097

Thư gởi các ông Tư-vấn nghị-viên

Ông Bùi-đình Tá, nguyên tư-vấn nghị-viên ở Hà-nội, có nhờ bản-quán đăng bức thư sau này :

Hanoi, le 9 Août 1923

A Messieurs les membres de la Chambre Consultative du Tonkin

Kính trình các Ngài,

Nguyên chính-phủ Bảo-hộ đã lập nên nghị-viện cho dân Bắc-kỳ là có lòng quảng-đại, muốn cho dân tham dự quốc sự để cho việc chính-trị được ổn thỏa. mà xem ra thì chính-phủ đã đem lòng tin nhiệm đối đãi với nghị-viện ta vì mấy năm nay, phàm những việc quan-trọng, thì chính-phủ cũng hỏi ý-kiến nghị-viện rồi mới thi-hành, mà điều gì nghị viện không ý hợp thì chính-phủ cũng không cưỡng hành.

Như vậy, thì ta nên phải làm thế nào cho hết bổn phận của mình, để trước là cho xứng đáng cái lòng tin cậy của chính-phủ, sau là tỏ cho chính-phủ biết cho là dân Annam cũng nhiệt-thành về việc công ích,và có lòng thành-thực, muốn cùng với chính-phủ Bảo-hộ đồng lao cộng tác. trong việc chính-trị, như thế sau này chính phủ mới mở rộng thêm cái quyền tham dự quốc chính cho dân-tộc mình được.

Muốn cho được hết bổn phận của mình thì phàm những việc chính-phủ đem ra hỏi ý-kiến nghị-viện, thì ta là đại-biểu cho dân, phải bàn luận cho thực đích đáng. mà bàn luận việc gì thì tất phải khảo-cứu cẩn-thận trong những kỳ Hội-đồng trước, thì mới kết luận được hoàn-toàn. Thế mà từ trước đến nay, nghị-viện ta thường có một nơi nào để lưu trữ những sự-trạng án tích các việc đã qua, sau này muốn quan-sát những việc các nghị-viện trước đã làm, hay là khảo cứu những điều muốn biết để rộng đường ngôn luận, thì tìm ở đâu được ?

Vì lẽ ấy, nên mấy chúng tôi là nghị viên ở tỉnh Haiphong, Hanoi và các tỉnh, có đồng ý muốn bàn với các nghị-viện, để lập tại Hanoi, một cái « văn phòng » (secrétariat permanent) và chọn một viên đã am hiểu công việc các nghị-viện trước, và những việc chính-trị nữa, để chuẩng-lý cái văn-phòng ấy.

Văn phòng dự lập ấy :

1 là một nơi lưu-trữ các công-văn, sự trạng, án-tích các việc đã qua của nghị-viện từ khi thành lập ;

2 là một sở nghị-viên các tỉnh có thể đến mà khảo cứu luật lệ và quan sát những việc muốn biết.

Viên Chưởng-lý sẽ có một hàng ngày ở văn phòng để nghênh-tiếp các nghị-viên ai đến khảo-cứu việc gì, để thu trữ các công văn, án-tích công việc của nghị-viện và sưu tầm những nghị định luật-lệ để khi nào trong các nghị-viên ông nào cần về việc gì thì đã có sẵn-sàng.

Ấy là mục-đích lập văn-phòng như vậy, chúng tôi đã trình quan Thống-sứ thì ngài cũng cho là phải, vậy xin trình các ngài rõ. Chúng tôi chắc rằng các ngài cũng ý-hợp, vì là một việc công ích, nên chúng tôi đã tạm mở văn phòng cần nghị-viện tại phố hàng Gai, số nhà 96 xin trình các ngài rõ và xin ý các ngài về việc lấy có tương hợp hay là còn có điều gì khuyết điểm xin các ngài phúc thư ngay về Hanoi tại văn phòng cho chúng tôi được tỉnh ý.

Còn như phí-tổn về việc lập văn-phòng ấy thì xin để nghị-viện bàn định về sau.

Hội-đồng tổ-chức văn phòng kính đạt

Pour copie conforme
Le chargé du Secrétariat de la Chambre Consultative.
Signé : Bùi-đình-Tá

Nhà đồng-hồ hai chuông

TỨC LÀ HIỆU
QUẢNG-HƯNG-LONG
Ở phố hàng Bồ, số 79, tỉnh Hà-nội

Bản-hiệu bán các thức hàng nội, đồ làm nhà, các đồ tạp-hóa, các thức đồ dùng

BÁN HẠ GIÁ, VÀ XUẤT NHẬP TỰ-DO

Xin mời qui-khách các tỉnh khi về Hà-nội, lại thăm bản-hiệu.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để liện dự-định việc giải liền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENÉS.

Hiệu Nam-Bảo đổi chủ

Tôi có lời bá cáo để các qui-khách và thân bằng cố hữu biết cho rằng : tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ sứng bạc ở phố hàng Bảo, số 16, Hanoi, cho bà nhạc tôi tên là Đặng-thị-Trường, vì tôi đương tòng sự sở công ; cho nên không có phép đứng tên buôn bán nữa.

Các quí-khách có cần dùng hàng hóa gì, xin viết thư hay là thân đến bản-hiệu để có quản-lý nghênh tiếp cũng như tôi. Xin các ngài chiếu-cố cho.

Cái thân bằng cố hữu có cần hỏi riêng việc gì với tôi, xin viết thư hay là thân đến chơi nói tôi ở tại phố hàng Da, số 46, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo.

NGUYỄN-HỮU-QUÝ.
40, Rue des Cairs, 40, Hanoi.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi có mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đến được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho rõ xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

Nhà Bán-thuốc Ed Kontès có đăng-bố ba chương mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 56, Hanoi.

Nay kính,
Ed. Monrès,
56, Rue Paul Bert, Hanoi.

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rồi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phải ra nhiều đến đâu ; và những bệnh này lại hay lây, nên một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!

Nên chú ý, thì làm thế nào? Nên chú ý thì kịp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa ; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-chất ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa tráng sang.

泰南 NAM-THÁI

6, Quai Clémenceau — HANOI
ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
2023 *Kính-cáo*

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thực rất quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu và giá bán cao 8 quan nếu chúng tôi xin hết giá mất chỉ 1 $ 00, nếu chiếu giá không hết thời xin kiếu cái kính giọng vàng cái hộp tiền mua lấy cho :

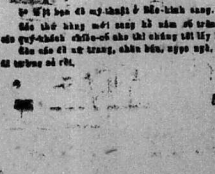
Đồng hồ đeo tay nhân tối thấy giờ		giá trước	8 $ 00	nay 1 $ 00
— id	—	có đèn ly	— 8 00	— 1 00
— id	—	kim thép và kim vàng	— 4 00	— 1 00
— id	—	vuông thực xinh	— 5 00	— 1 00

Mỗi các quý-khách chiếu cố cho 1 cái mà không hết giá, chiếu giá trước) thời xin kiếu tặng 1 cái kính giọng vàng đủ mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả bảo-hành cẩn. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
68, Phố hàng Ngang, HANOI

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bè, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có mọi :

1° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Gồm thứ hàng mới sang kể năm sẽ trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Gồm các đồ sứ trang, chậu bồn, ngọc ngà, vàng bạc không tiền, chiếu cói cực-khéo cũng đã rất có.

Cần-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bè, số nhà 28, Hanoi

2° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang, đồng-hồ tạo chuông, đồng-hồ bàn thờ, đồng-hồ chân-chim, vân vân.

3° Một bọn thợ-thủ quí-quái đeo hoạt đồng-hồ tạo chuông, đồng-hồ bàn thờ, đồng-hồ chân-chim, vân vân.

4° Một bọn thợ sứ, đàn sứ, ly sứ, bát sứ, bộ đồ đã thấy-chiêu hay là bày chính cũng được và tốt hình, vân vân.

脊醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*tức là bệnh lòi (l) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lại-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.*

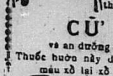
Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong mấy hôm thôi những nốt mọc tọ-bỷ rụng rồi, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM
26, Phố Hàng Buồm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các lĩnh-ông đều xin hầu tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 2090

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯƠN của ông Lương-y **DEHAUT** mà **XỔ** thì chẳng cần chi phải **CỮ ĂN** và an dưỡng trong phòng. Thuốc hươn này dễ uống lắm và đỏ màu xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại Nhà dong Lương-y DEHAUT, 147, Paung. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 22-7

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dùng thuốc phải cần-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, cảm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vị thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

TRONG LÚC SẢN DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho tốt huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc **PILULES-PINK** Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

Thuốc **PILULES-PINK** này hàng thuốc nào cũng có bán.

yếu đúi vàng vọt

GÂY MÔN

Thuốc SIROP de **DESCHIENS** có huyết bò

Làm cho đứng tảo mắn men, ấy là một vị thuốc của các Lương-y trứ danh.

Thuốc này hiện hàn thích bổ tuổi và các thứ thuốc có tánh nhẹ. « Các nhà thương tại thành Paris đều dùng nó.

Tiền quan tư Paris : DESCHIENS, 3 đường Paul-Bert, rẻ các nhà bán thuốc.

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi và chưa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rào cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ : *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt : *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Gio (Rue Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn : *Ở cửa hàng 93, đường Paul Bert, Haiphong.*

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Panama, có rút số đề hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lần mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong luật. (Như vậy mỗi ngày để dành mấy xu, có thể trả nổi, gần cả được).

Rồi nộp mãi đến 12 được ngày nào số trái-đơn mà riêng mình được quyền rút-hưu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số về là mình được lĩnh nguyên số tiền là 500.000 quan. Mỗi trái-đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần từ 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hơn 12 lần rút số, hơn 3 triệu lần.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt.

CÓ NHỮNG LỘ SAU NÀY :

1 lần lô.	500.000 quan	260 lô	2.000 quan
1 lần lô.	250.000 —	1.320 lô	1.000 —
260 lô.	100.000 —	13.200 lô	400 —
260 lô.	10.000 —	1.700.000 trái đơn hoàn lại lần 400	—

Người có muốn đem được sự cuộc sớt sẻ với cho nên khi có trái-đơn rút ra mà trúng số, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hơn 12 lần rút số, hơn 3 triệu lần.

Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ phí tổn chi cả. Mỗi lần rút số đã nhận được một cái giấy bảo số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số kê trong bảng kỳ đăng với số trái-đơn đã bị nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn sẽ thấy đơn xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 21 Mars 1906. Bản luật kỳ là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái-đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Kèm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số kỳ thì gởi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

SẮP MỞ Ga

PACHOD Frères & Cie LYON

Các bệnh bỏng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân,... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gò-đa và hồ Hoàn-kiếm trông sang

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẾN

soạn

Giá 0$30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gởi bán ở các hàng sách.

CẦN NGƯỜI LÀM

« Công-ty Phạm-văn-Phí chúng tôi vừa mới « thâu lại được việc chở thơ và hành-khách « đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa. « Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy « và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang, « nên đương cần nhiều thợ và tài-xế cầm lái « xe ô-tô. Ai muốn làm cứ đến tại nhà giấy « bán-ty ở phố Ga, tỉnh Vinh là tỉnh Nghệ-an « mà hỏi sẽ được lương cao tùy sức mình « làm. »

PHẠM-VĂN-PHÍ Công-ty lại cáo.

Số 16

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thọ Tạo hề có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Bồng-ngọc* nói :

Hoặc về quê-nhà, hoặc đi ở nhờ đâu là nên cả, phương hai nơi cùng xa cách gấm trường, không phải một bước có thể tới được. Đứa lão-gian-kia, vẫn tính gian-hiểm, nếu hắn có biết là con đi đâu, tất hắn cho người nhà đi theo, hoặc đón ngang đường mà sinh biến-cố gì chăng, lại càng không may cho ta lắm. Giả-sử được bình-an về tới quê nhà nữa, nhưng núi sông cách-trở thì khó có biết tin tức của thân-phụ, trẻ-thơ sao được yên tâm. Cứ như ý con thiển nghĩ, chi bằng ta cứ cửa đóng then cài, nói dối là gia-quyến ở đây, mà thân-phụ một đem con gởi sang nhà cậu-phụ, (trỏ *Ngộ hàn-lâm*) thế là con được vẹn-sự. Và con ở đây, lại được tiện nghe tin-tức thân-phụ sau này.

Bạch thái-thường nói :

— Kế ấy rất diệu !

Bạch thái-thường vừa toan sai người mời *Ngộ hàn-lâm* sang để thương nghị thì *Ngộ hàn-lâm* nghe được tin *Bạch thái thường* phải đi sứ, cũng vừa đến hỏi thăm. *Bạch thái-thường* vội-vàng mời vào ngồi trong nhà in, rồi gọi nàng *Bồng-ngọc* ra bái kiến.

Ngộ hàn-lâm nói :

— Bộ có xin phép nghỉ nhà mấy hôm, thành ra không biết việc gì cả. Vừa rồi nghe tin, rất lấy làm kinh-hoảng, không ngờ *Dương* ngự-sử lại gian-hiểm đến như thế,

Bạch thái-thường nói :

— Việc này chẳng qua chỉ tại bài thơ thưởng cúc hôm xưa gây ra tai-vạ đó. Tiền độ dẫn đi sứ, cũng chẳng ngại gì, vừa rồi đã có thương-nghị cùng tiện-nữ, chỉ hiềm một chút con gái bé này không biết ấy thác vào đâu, khiến cho độ ấy-này không yên vậy.

Ngộ hàn-lâm nói :

— Độ chỉ lo rằng đường-sá xa-xôi rét-mướt, tuổi già lắm nỗi khó-khăn, nay lý-tướng-quân (anh rể) đã vui lòng nhận đi thì cũng bay lắm, vì việc đi sứ này có quan-hệ đến danh-tiết một đời của chúng ta. Còn như việc ấy-thác sanh-nữ thì đã có độ đây, ngô-huynh cứ yên lòng, để xin hết sức đảm đang việc ấy.

Bạch thái-thường nghe nói, mừng-rỡ mà rằng :

— Vừa rồi độ cũng tiện-nữ cũng muốn như thế. Nhưng độ chỉ lo đứa lão-gian kia hiểm-ác lẻ thường, khi độ đi vắng rồi, tất nó lại bày mưu lập kế. Độ muốn ấy-thác cho nhân-huynh (anh em nhà vợ) mà không dám nói, nay nhân-huynh đã có cái áo-nghĩa ấy thì độ đi mới được yên lòng vậy.

Ngô hàn-lâm nói :

— *Dương* ngự-sử dẫn gian-ác, nhưng con cái một vị đại-thần, hắn cũng chẳng làm gì rồi. Huống-chi còn có độ đây, khi nào lẫn dám vô lễ.

Nàng *Bồng-ngọc* nói :

— Cậu-phụ con đã nhận lời ấy-thác thì thân-phụ sẽ được yên lòng, bây giờ thân-phụ nên ưa-soạn về việc đi sứ.

Bạch thái-thường cười mà bảo rằng :

— Ta tìm được chỗ để ấy-thác con, thế là yên việc rồi, còn việc đi sứ thì cái thân 7 thước này trong miệng đã rằng có 3 tấc lưỡi, triều-đình bạn trong 5 ngày phải sửa-soạn đi ngay, nhưng không biết rằng là đây dẫn đi hôm nào cũng được, bất cứ ngày nay hay ngày mai, chẳng còn việc chi phải sửa-soạn cả ! Con đi sửa-soạn mâm rượu ra đây, để ta cùng cậu-phụ con uống mấy chén rượu tiễn-biệt.

Nàng *Bồng-ngọc* vâng mệnh, đi gọi các nữ tỳ sửa-soạn mâm rượu bưng lên, để *Bạch thái-thường* cùng *Ngô hàn-lâm* nâng rượu. *Bạch thái-thường* cho nàng *Bồng-ngọc* ngồi hầu một bên.

Bạch thái-thường nâng được mấy chén, bỗng thở dài mà rằng :

— Từ xưa đến nay, người quân-tử vẫn thường bị kẻ tiểu-nhân làm hại. Hôm nay tiền độ còn được ngồi uống rượu với ngô-huynh và tiện-nữ đây, sáng mai thì đã một thân chiếc-ngựa ở nơi sa-mạc, chưa biết nông chết chỗ nào. Nghĩ cho kỹ ra thì chẳng qua cũng cái tại đứa lão-gian hại đó.

Ngô hàn-lâm nói :

— Đứa tiểu-nhân dẫn hãm-hại được người quân-tử, mà lòng trời bao giờ cũng giáp người thiện. Ngô-huynh đi chuyến này, phong-sương lão-khổ, tuy không tránh khỏi, nhưng cái công-danh tiết-nghĩa nào kể bằng-tử, cũng bởi độ mà rõ-rệt, cho bay lừng-lẫy nơi thờ-quanh, lại càng tỏ tài lợi-khí chớ có hề chi !

Bạch thái-thường nói :

— Mấy lời ngô-huynh nói, chính hợp chí tôi, chỉ hiềm vì nỗi sức yếu tuổi già, con trai không có, có một chút con gái yếu đuối, nay lại để đến nỗi phiền-lụy. Ngày nay dẫu ấy-thác được ngô-huynh, nhưng cha con xa cách nhau thì trong lúc biệt-ly, cũng không khỏi « Nhi-nữ tình trường, anh-hùng khí đoản » vậy.

Nàng *Bồng-ngọc* ngồi ở bàn cạnh, giọt lệ chứa-chan, nghe lời thân-phụ nói, lại càng đau-xót, rồi đứng dậy thưa rằng :

— Cái tai-vạ này gây ra, thật bởi tại con, thế mà ngày nay thân-phụ lại vì con mà ruột tằm bồi-rối thì cái tội của con thẳng đến tận trời vậy. Cơn những muốn liều chết, để cho thân-phụ khỏi phải bận lòng, nhưng sự không lành, mà lại thêm mối thương tâm cho thân-phụ. Chẳng những thế mà thôi, sau vậy thân-phụ đi sứ về, lấy ai làm người hầu-hạ, tuổi già yếu-đuối, lại càng thêm rối bi-thương. Con nghĩ quanh nghĩ quẩn, ruột đau như cắt. Nay cậu-phụ có lòng thương đoái đến con, cũng coi như khi thân-mẫu con hãy còn thì con cũ có chỗ nương-tựa. Vậy xin thân-phụ cứ yên lòng ra đi, đem thân lo việc quốc-gia, để một mai chóng được về triều, chớ lấy con làm nghĩ. Huống-chi năm nay con còn nhỏ tuổi, hôn-kỳ cũng chưa đến nỗi quá lỡ, hà-lí thân-phụ phải lo-phiền. Nếu thân-phụ cứ băn-khoăn lo-phiền về con thì con đây không biết xử-trí thế nào cho phải.

Bạch thái-thường vừa nói chuyện vừa uống rượu, bấy giờ đã ngà-ngà say, trong lòng lại càng hăng-hái, nhưng ghe nàng *Bồng-ngọc* nói mấy câu thương-tâm ấy, bỗng-dưng cũng phải rơi mấy hạt châu.

Bạch thái-thường nói :

— Đời *Hán* có *Tô-vũ* đi sứ *Hung-nô*, bị giam-cầm trong 19 năm trời, râu tóc bạc phơ, mới được về nước. Đời *Tống* có *Phát-bột* sang *Khiết-đan* giảng hòa, đi lại mấy lần, mới khi tiếp được gia-thư, không dám mở xem, sợ thêm rối trí, lấy đó là cái gương tốt của các bậc liền-hiền đã treo cho ta rất chước đó. Ta đây dẫu là kẻ bất-tài, nhưng đã già nửa đời người học sách nỗ-nhân, bao nhiêu năm nay làm quan với triều-đình, ngày nay phụng mệnh đi sứ, há lại không có theo đòi các bậc liền-hiền, mà lại còn đâm đeo-đẳng cái lòng nhi-nữ hay sao ! Xưa nhận chữa lần thứ hai này là nguyện có ý muốn kén rể hiền cho con, không ngờ giai-tế chưa thấy đâu, mà đã mắc mưu một đứa gian-tặc.... (Còn nữa)

Imprimerie Impartiale — Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)